

Леся АЛЕКСІЄВЕЦЬ

*доктор історичних наук, професор
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
lmalex@ukr.net*

Микола АЛЕКСІЄВЕЦЬ

*доктор історичних наук, професор
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Тернопіль, Україна
malexiyevets@tntpu.edu.ua*

БЕЗПЕКА І МИР У ЦІННІСНОМУ КОНТЕКСТІ СЬОГОДЕННЯ

У колі питань, які сьогодні замикають теоретичні й практичні пошуки науковців - безпека і мир. Відсутність останніх унеможливають власне ці сенси і пошуки. У колі ж безпеки і миру центральне місце займає Життя Людини як вищий Дар у цьому світі.

Історично знані багато підходів і концепцій, творень національної, регіональної, глобальної безпекових систем. І різного роду організацій, які покликані забезпечити мир у світі. Виникали найпотужніші після світових воєн, як Ліга Націй і ООН, коли людство, вимучене жахами руйнувань, прагнуло створити системи відносин, а до останнього часу їх знаємо три, які мали забезпечити мирний розвиток країн і народів.

Сучасні події російсько-української війни знову зацентрували на найголовніших базових ціннісних компонентах життя Людини. На міжнародному рівні бачимо, що дві країни, які є гарантами миру в ООН, а отже, у світі, воюють. Україна - мирна європейська країна зазнала повномасштабного нападу з боку РФ. І вперше в історії людства людство починає розуміти безглуздя того, що відбувається, з одного боку, а з іншого - велич людей, народу, країни, яка захищає право Бути.

Власне, питання миру і безпеки з часу появи Людини визначали усю людську історію. Її означають і сьогодні. Звісно, розглядати їх можна у різних аспектах: філософському, історичному, економічному, духовному.... І на резонансній взаємодії внутрішнього і зовнішнього. Про це говорять сучасні новітні дослідження, які проводяться на стику різних наук. Безпека і мир, з якими народжується людина, і які культивує в собі. Натомість, вибудовуючи такий же Простір навколо Себе. І, коли людина народжується в умовах війни, травматичних, без зцілення, мимохідь вимальовує таке ж поле жертви, у яке входить тиран. А десь поблизу з'явиться і рятівник. Так каже трикутник Карпмана. І час від часу ролі

міняються. Виходом з ситуації є вірне і ясне розуміння себе, власних цілей і бажань, слідування їм у повсякденні. Перекладаючи на міждержавні відносини і ситуацію нинішню маємо унікальну можливість, яка власне асоціюється з Україною, справді, вийти на новий якісний рівень відносин між державами і між людьми, відмовитися від використання зброї масового знищення, і стати Творцями нової реальності, у якій є місце усім. Як і задумано Творцем. А Україні - реалізувати той державний проект, який відповідає суті її глибинної історії й мужності та менталітету народу.

Сьогодні укотре бачимо як порушуються основні принципи Вестфальської системи світопорядку - «суверенітет» та «система колективної безпеки». Роки твердимо, що ООН може виконувати означену їй роль, коли реально діятиме - швидко й ефективно, адже її опорою у підтриманні миру та безпеки є більшість країн світу. Варто нарешті збагнути, що руйнівна сила сучасної зброї настільки велика, що з фінансового погляду заподіяні збитки відшкодовуватимуться роками, людські - непоправні, а глобально - загрожує буттю цивілізації.

Людство має Премію Миру, найпрестижнішу у Світі, та, вручати її буде кому цього річ тільки за усвідомлення того, що найбільшою цінністю є Життя Людини, а мир і безпека таки можливі, зусиллями кожного і прийняттям цієї базової істини.

Марина САВЕЛЬЄВА

*доктор філософських наук, професор,
Центр гуманітарної освіти НАН України
Київ, Україна
mars6464@gmail.com*

ЗНЕЦІНЕННЯ ПРИНЦИПУ НОРМИ У КУЛЬТУРІ ПОСТМОДЕРНУ

Постмодерністська культура намагалася усунути уявлення про усталеність предметного світу, подати його мінливим, що постійно формується в акті предметної дії. Це потягло за собою порушення всіх традиційних суб'єкт-об'єктних зв'язків і уявлень про норми і правила, зокрема у інший спосіб поставивши питання про зміст культурної бінарності «норма/патологія».

На принципі абсолютності норми трималась уся класична культура. У перекладі з латини *norma* означає «загальне правило» або «зразок» і вказує на міру розуміння і участі людей в процесі функціонування світопорядку. Основними сферами формування і здійснення нормованості були: